

Acompanyament i suport al procés de participació per
a l'elaboració de l'Agenda Urbana de Catalunya

Informe resum

JORNADA 1 PROCESSOS METABÒLICS

L'Hospitalet de Llobregat, 6 de Juny de 2019

Organitzat per:

Equip de facilitació

ARC Mediació Ambiental
arc@mediacionambiental.com

ARC Mediació Ambiental procura contribuir al desenvolupament sostenible utilitzant productes de baix impacte ambiental, prioritzant l'ús del transport públic i portant a terme una gestió eficient dels recursos.

Seguint aquestes directrius, es recomana imprimir aquest document a doble cara, utilitzant paper 100% reciclat post-consum lliure de clor.

Índex

1. INTRODUCCIÓ	4
2. DESENVOLUPAMENT DE LA JORNADA	6
3. ASSISTENTS	7
4. BENVINGUDA INSTITUCIONAL	10
5. RESULTATS PANEL 1. ECONOMIA VERDA I CIRCULAR	12
EL PANEL DE PERSONES EXPERTES	12
PERSONES EXPERTES QUE FORMAVEN PART DEL PANEL 1	12
PRINCIPALS APORTACIONS DEL PANEL 1	12
RESULTATS DEL WORKSHOP	14
A) PRINCIPALS REPTES EN RELACIÓ A LA GESTIÓ DELS RESIDUS URBANS	14
B) PRINCIPALS REPTES EN RELACIÓ ALS NOUS MODELS PRODUCTIUS A LES CIUTATS	16
C) PRINCIPALS REPTES EN RELACIÓ A L' HABITAT URBÀ I EDIFICACIÓ SOSTENIBLES.	19
D) PRINCIPALS REPTES EN RELACIÓ A LA NOVA GOVERNANÇA	21
6. RESULTATS SESSIÓ 2. EL CICLE DE L'AIGUA	24
EL PANEL DE PERSONES EXPERTES	24
PERSONES EXPERTES QUE FORMAVEN PART DEL PANEL 2	24
PRINCIPALS APORTACIONS DEL PANEL 2	24
RESULTATS DEL WORLD CAFÉ	26
A) PRINCIPALS REPTES EN RELACIÓ A LA FUNCIÓ ECOLÒGICA DEL RIUS	26
B) PRINCIPALS REPTES EN RELACIÓ A LA PREVENCIÓ DE RISCOS VINCULATS A L'AIGUA	28
C) PRINCIPALS REPTES EN RELACIÓ A LA GESTIÓ INTEL·LIGENT DE L'AIGUA.	29
D) PRINCIPALS REPTES EN RELACIÓ A L' AIGUA EN HABITAT URBÀ	31
E) PRINCIPALS REPTES EN RELACIÓ A LA REUTILITZACIÓ D'AIGÜES REGENERADES	32
7. RESULTATS SESSIÓ 3. ENERGIA SOSTENIBLE	34
EL PANEL DE PERSONES EXPERTES	34
PERSONES EXPERTES QUE FORMAVEN PART DEL PANEL 3	34
PRINCIPALS APORTACIONS DEL PANEL 3	34
RESULTATS DEL WORKSHOP	35
A) PRINCIPALS REPTES EN RELACIÓ A LA GOVERNANÇA	36
B) PRINCIPALS REPTES EN RELACIÓ ALS NOUS MODELS DE GENERACIÓ	38
C) PRINCIPALS REPTES EN RELACIÓ A L' EDIFICACIÓ EXISTENT	39
D) PRINCIPALS REPTES EN RELACIÓ AL MARC LEGAL	40
E) PRINCIPALS REPTES EN RELACIÓ A LA DIMENSIÓ SOCIAL	40

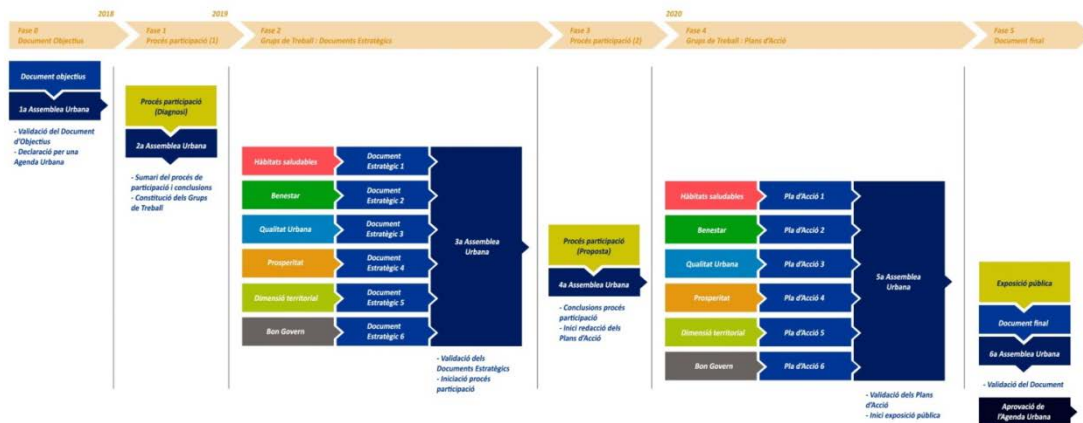
1. Introducció

La Secretaria d'Hàbitat Urbà i Territori del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya està coordinant el procés d'elaboració de l'Agenda Urbana de Catalunya. L'Agenda pretén esdevenir el marc de referència estratègic per a les polítiques públiques dels propers anys, que doni resposta als reptes i oportunitats que es deriven de l'increment de població urbana, amb un enfocament multinivell, pluridisciplinari, de visió integrada i holística.

La seva formulació requereix coneixements tècnics i especialitzats en diversos camps, juntament amb el compromís dels diferents organismes governamentals que afecten a les ciutats i regions, així com les aportacions d'investigadors en temes urbans, del teixit associatiu, del teixit empresarial i de la ciutadania. Per tant, és necessària la participació de tots els actors de Catalunya i, en aquest context, s'ha considerat crucial promoure un **procés de participació de l'Agenda Urbana de Catalunya** per aconseguir aquesta implicació.

A través [d'aquest enllaç](#) es pot accedir a tota la informació actualitzada sobre l'elaboració de l'Agenda Urbana de Catalunya.

En el procés d'elaboració de l'Agenda urbana, es preveu la participació ciutadana en tres moments de les fases de redacció. La primera crida ha tingut lloc entre el juny i el juliol del 2019 i ha tingut com a objectiu la detecció dels principals obstacles, reptes i oportunitats de cadascun dels objectius de l'Agenda i així poder elaborar una diagnosi de la situació actual a partir de les aportacions de la ciutadania i dels experts. Després es preveu una segona prospecció per a conèixer l'opinió sobre els documents estratègics que detallaran les principals vulnerabilitats i reptes per als objectius de l'Agenda i que serviran de base per a l'elaboració dels plans d'acció. La tercera fase d'exposició pública està prevista a finals del 2020, i servirà per validar els Plans d'Acció elaborats pels Grups de Treball de l'Agenda Urbana per part de la ciutadania. De forma sintètica, els processos de participació s'incardinarien amb l'elaboració de l'Agenda Urbana, tal i com s'indica gràficament.

Dins de la primera fase de diagnòstic, s'han organitzat un total de **6 jornades participatives** sobre:

- 1) Processos metabòlics
- 2) Model de ciutat
- 3) Mobilitat urbana
- 4) Cohesió social
- 5) Dimensió ciutadana
- 6) Nova governança

Cada sessió participativa té la mateixa estructura i contempla tres moments de participació amb una part de Panel d'experts seguida d'un workshop o debat entre els actors. Aquest informe resum recull les aportacions fetes durant la primera jornada, celebrada a L'Hospitalet de Llobregat, el 6 de juny de 2019.

2. Desenvolupament de la jornada

La **Jornada 1 es va celebrar el 6 de juny de 2019**, a l'Espai Bitall, a L'Hospitalet de Llobregat, de 9 a 18.30 hores.

Els objectius d'aquesta jornada eren:

- 1) Aprofundir en el diagnòstic sobre el processos urbans que comprenen fluxos d'energia, de recursos i de matèries primeres.
- 2) Obrir un espai de participació ciutadana per identificar els principals reptes i oportunitats d'aquests processos metabòlics.

La sessió de treball constava de tres panells de persones expertes, seguits per un debat entre els assistents d'intercanvi d'opinions i coneixements sobre els temes exposats. Al [següent enllaç](#) es pot descarregar el programa de la Jornada, que va seguir aquest itinerari:

8.45	Acollida i acreditacions
9.00	Benvinguda institucional
9.10	Presentació dels objectius de la sessió 1.
9.15	PANEL D'EXPERTS 1. Economia verda i circular
10.15	WORKSHOP 1. Economia verda i circular
11.45	PAUSA
12.00	Presentació dels objectius de la sessió 2.
12.05	PANEL D'EXPERTS 2. El cicle de l'aigua
13.05	WORKSHOP 2. El cicle de l'aigua
14.35	PAUSA
16.00	Presentació dels objectius de la sessió 3
16.05	PANEL D'EXPERTS 3. Energia sostenible
17.05	WORKSHOP 3. Energia sostenible
18.35	CLOENDA I COMIAT

A continuació es mostra la relació d'assistents i un resum de les aportacions.

3. Assistents

Entitat
3R Soluciones en Gestión de Residuos, S.L.
ADASA Sistemas
Aena SME, SA
Agència Catalana de l'Aigua
Agència de l'Habitatge de Catalunya
Agència d'Ecologia Urbana de Barcelona
Agència Local de l'Energia de Barcelona
Agenda2030.cat
AICEC-ADICAE , Associació d'Usuaris de Bancs, Caixes i Assegurances
Aigua és Vida - Ecologistes en Acció
Aigües de Barcelona
Ajuntament Barcelona
Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat
Ajuntament de Manresa
Ajuntament de Sabadell
Ajuntament de Sant Cugat del Vallés
Ajuntament de Tarragona
Ajuntament de Terrassa
Ajuntament Gavà – PRÉSSEC(Prestació de Serveis al Ciutadà)
Ajuntament l'Hospitalet Llobregat. (ADU) Agència Desenvolupament Urbà
AMAP, Associació de Municipis i Entitats per l'Aigua Pública
APE, Aliança Contra la Pobresa Energètica
Àrea Metropolitana de Barcelona
Argelaga serveis ambientals SL
Arquitectura Sana
Associació de Micropobles de Catalunya
Associació de Veïns i Veïnes Roses de Llobregat
Associació de Veïns Sagrada Família
Associació Hàbitats
Barcelona Cicle de l'Aigua, S.A.
BSM, Barcelona de Serveis Municipals,
Barcelona Regional Agència Desenvolupament Urbà
Barcelona Restaurants Sostenibles
BCN Ecologia
Bluengin
CAATEEB, Col·legi d'Aparelladors, Arquitectes Tècnics i Enginyers Edificació de Barcelona
CCOO, Comissions Obreres de Catalunya
Cíclica
CoHousing Barcelona
Col·legi Enginyers d'Obres Públiques
Col·legi Enginyers Industrials

Entitat
Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible
Consell Comarcal del Baix Penedès
Consell Comarcal del Berguedà
Consorti Reformes Gran Via Hospitalet
Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda
Departament de Territori i Sostenibilitat
Develop Index Ambiental
Diputació de Barcelona
Eco Intelligent Growth
Ecoembes
EHS Techinques
El Consorci de la Zona Franca de Barcelona
ENACE, Entidad Nacional de Auditores y Consultores Energéticos
Enginyeria Sense Fronteres
Enginyers Industrials de Catalunya
ESF, Enginyeria Sense Fronteres
EURECAT, Centro Tecnològic de Catalunya
Favbaix
Fundació Catalunya Europa
Fundació ENT
Fundació Formació i Treball
Fundación Renovables
Fundesplai
Green Building Council
Grup de Treball Economia Circular GBCe
Humana
ICGC, Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya
IERMB-UAB, Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona, Universitat Autònoma de Barcelona
INCASOL, Institut Català del Sòl
Institut Català d'Energia
Institut National de l'Energie Solaire (INES) - International Solar Alliance (ISA)
Km0.energy / Smartgrid.cat
Kreab
Lavola
MAPID, Moviment per l'Aigua Pública i Democràtica
Naturcet
Naturgy
Pla Estratègic Metropolità de Barcelona
Plataforma Aigua és Vida
Promo Assessors Consultors S.A.
Saneseco
Simbiosy
Societat orgànica +10 sccl
Som Energia
Sostenipra ICTA UAB
Suez Spain

Entitat
Tecnoambiente-Tradebe
TerràtiKa
Tesiprat
TYPSA
Universitat de Barcelona
Unió de Pagesos de Catalunya
Universitat Autònoma de Barcelona
Universitat Politècnica de Catalunya
Universitat Pompeu Fabra
Urban Resilience, S.L.

ORGANITZACIÓ

Nom i cognoms	Entitat
Marc Darder Solé	Departament Territori i Sostenibilitat
Bet Sau Raventós	Departament Territori i Sostenibilitat
Pilar Paricio García	Departament Territori i Sostenibilitat
Xavier Carbonell Casadesús	ARC Mediació Ambiental
Mar Fábregas Reigosa	ARC Mediació Ambiental

4. Benvinguda institucional

Marc Darder Solé, Cap de Servei d'Acció en l'Hàbitat Urbà, actualment, dona la benvinguda i presenta els objectius de la Jornada, contextualitzant-la dins del procés d'elaboració de l'Agenda Urbana de Catalunya, explicant que es tracta d'un mandat de l'Assemblea Urbana de Catalunya, espai de concertació format per les diferents administracions catalanes (Ajuntaments, Àrea Metropolitana de Barcelona, Consells comarcals, Diputacions i diferents Departaments de la Generalitat), Societat Civil i teixit socioeconòmic.

A continuació, van intervenir les següents autoritats, donant la benvinguda i analitzant l'elaboració de l'Agenda Urbana de Catalunya en el marc dels seus organismes i competències:

Francesc Sutrias i Grau

Director General del Patrimoni de la Generalitat de Catalunya.

Francesc Josep Belver i Vallés

Primer Tinent d'alcaldia de l'Ajuntament de L'Hospitalet,

Agustí Serra Monté

Secretari d'Hàbitat Urbà i Territori

Per finalitzar, **Xavier Carbonell Casadesús, d'Arc Mediació Ambiental**, explica el funcionament de la sessió i la dinàmica de participació del workshop.

En el [següent enllaç](#) podeu trobar íntegrament les seves presentacions.

5. Resultats Panel 1. Economia verda i circular

El panel de persones expertes

Persones expertes que formaven part del Panel 1

Mireia Cañellas Grifoll

Responsable de projectes de la Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural del Departament de Territori i Sostenibilitat

Enric Coll

Tècnic de l'Oficina Tècnica d'Educació i Promoció Ambiental. Gerència de Serveis de Medi Ambient de la Diputació de Barcelona

Verònica Kuchinow

Fundadora i directora de Simbiosy, empresa especialitzada en economia circular

Jordi Marrot i Ticó

Responsable de la Unitat de Rehabilitació i Medi Ambient del Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona

Josep M. Tost i Borràs

Director de l'Agència de Residus de Catalunya

Moderador:

Albert Alberich Llaveria

Director general de la Fundació Formació i Treball (Fundació Roba Amiga, promoguda per Càritas Diocesana de Barcelona)

Principals aportacions del Panel 1

En el [següent enllaç](#) podeu trobar íntegrament totes les aportacions realitzades pel panel d'experts 1. No obstant això, a continuació es fa un resum de les aportacions dels experts en relació a les preguntes formulades des de l'Agenda urbana de Catalunya o pel moderador del panel:

1. Les ciutats són les majors productores de residus i han de proposar-se com objectiu passar de reciclar el 35% del rebuig actual al 65% el 2035.
2. Les ciutats han de ser el marc per a noves estratègies de reciclatge que facilitin assolir el percentatge fixat al 2035.

3. Desenvolupar les aportacions de les noves tecnologies en el camp dels residus i que facilitin avançar cap als objectius de l'economia circular.
4. En relació a l'edificació, s'està davant la possibilitat d'introduir mesures enèrgiques per a disminuir la seva participació en la generació de residus (el 50% dels residus naturals els consumeix l'edificació) i sobretot, per disminuir-ne la toxicitat i evitar impactes sobre la salut.
5. Aconseguir que el sector públic esdevingui el motor de la gestió de residus i millorar-ne el paper com a impulsor dels diversos factors implicats: regulació, gestió, generació de llocs de treball, nous nínxols d'activitat...
6. Millorar els compromisos de tots els agents que participen en la generació i gestió de residus per avançar cap a l'economia verda.

Resultats del workshop

Les persones participants, juntament amb les persones expertes que havien format part del Panel 1, es van distribuir en 15 grups. Cada grup tenia que respondre a una de les 4 preguntes plantejades inicialment.

Preguntes sobre les que s'havien de fer aportacions en clau de reptes:	Grups que van treballar aquesta pregunta:
La gestió dels residus urbans <i>Hi ha marge de millora en la gestió dels residus urbans?</i>	1, 5, 9 i 13
Nous models productius a les ciutats <i>Poden contribuir les ciutats a la creació de nous patrons productius i de consum que afavoreixin la circularitat?</i>	2, 6, 10 i 14
Hàbitat urbà i edificació sostenibles <i>S'estan aplicant principis d'economia circular en el disseny i transformació urbanes?</i>	3, 7, 11 i 15
Nova governança <i>Són suficients els marc reguladors urbans actuals per a la implantació d'un model econòmic circular?</i>	4, 8 i 12

Després de dues rondes de treball de cada grup, es van extreure les següents conclusions:

A) Principals reptes en relació a la GESTIÓ DELS RESIDUS URBANS

GRUP 1

1. El repte principal és **transformar els residus urbans en un recurs**.
2. Per assolir aquest repte la ciutat ha de **treballar en simbiosi amb la indústria** per plantejar estratègies comunes orientades a la revalorització del residu com a recurs.
3. Amb voluntat política, a través del desplegament normatiu, és possible establir mecanismes per penalitzar o incentivar la gestió dels residus. Per exemple es podrien

penalitzar alguns envasos com les safates de poliestirè on es presenta la carn a molts supermercats. En canvi es podria incentivar la venda a granel.

4. L'educació ambiental és fonamental. Va anys que s'hi insisteix però a nivell dels residus no acaba de tenir l'impacte desitjat. A alguns col·lectius de gent nouvinguda, se'ls hauria d'explicar amb més detall i millor com funciona la gestió dels residus en el seu municipi. És una informació que es pot aportar en el tràmit d'acollida quan se'ls informa d'altres serveis bàsics com l'educatiu o el sanitari. També s'hauria de treballar el perfil de gent que "passa de tot" i que en el tema dels residus pensa que com que ja paga els impostos de recollida correspon a l'administració fer tota la feina.

5. Implementar models de recollida que impliquin corresponsabilitat. Establir mecanismes de discriminació positiva envers a la correcta separació.

GRUP 5

1. Prevenció en la generació recolzant-se en:

- ✓ Fiscalitat que afavoreixi la disminució de la generació de residu a través d'eines com el pagament per la generació.
- ✓ Una sensibilització que pugui incidir en la transparència i en la traçabilitat de la gestió. Es tracta de compartir més informació amb l'usuari que serveixi d'estímul perquè s'anima a generar menys i separar més.
- ✓ Voluntat política per prendre decisions valentes que no forçosament seran benvingudes en un primer moment.
- ✓ Estar molt atents als lobbies perquè realment frenen el desenvolupament d'aquestes polítiques locals

2. Sistema de recollida més eficient:

- ✓ Explorar sistemes mixtes "porta a porta" i contenidors com s'està fent a Barcelona.
- ✓ Adaptat a cada ciutat ja que la solució no és única ni a nivell de ciutats ni de barris.

3. Apropar i potenciar els espais d'intercanvi i reutilització al ciutadà. Es tracta de potenciar espais on es puguin reutilitzar els productes i aprendre a reparar-los.

4. Dotar d'una **Taula Intersectorial cada ciutat** perquè la ciutadania tingui més informació i poder de decisió sobre la gestió de residus que s'estan fent en el seu terme municipal.

GRUP 9

1. Més educació per tal de **sensibilitzar l'usuari**.
2. **Promoure l'ecodisseny dels productes** per tal de reduir el volum de residu. Es tracta de preveure com es reutilitzarà un determinat producte abans de que surti al mercat.
3. **Marc legal d'obligat compliment que incideixi més en la prevenció**.
4. Aplicar criteris de **discriminació positiva com a incentiu per aconseguir una major reducció del residu**.
5. **Ecoplanificació de l'edificació**, alhora de construir pensar en tot el cicle de vida d'aquell edifici.

GRUP 13

1. El repte fonamental és **transformar la visió del residu com a recurs**. Aquesta mirada permet fer sinèrgies amb la indústria que **pot generar llocs de treball** vinculats a aquesta revalorització.
2. **Estimular la motivació per reciclar** a través de la comunicació. Acompanyar-ho d'una bona informació sobre el cicle de producció i gestió dels residus.
3. Garantir la **voluntat política** que cal per tirar endavant totes aquestes polítiques que suposen un canvi de perspectiva.

B) Principals reptes en relació als NOUS MODELS PRODUCTIUS A LES CIUTATS

GRUP 2

1. **Visibilitzar la voluntat política**. El conjunt de l' **administració s'ha de creure el model** i la pròpia administració ha de tenir un model circular. Per exemple en la compra pública no pot prevaldre únicament l'estalvi econòmic sinó que s'han de tenir en compte criteris com els de cicle de vida dels productes o criteris ambientals.
2. **L'ecodisseny és bàsic**. En economia circular s'ha de pensar des de l'inci de producte, de serveis i materials. Cal internalitzar el costos ambientals i socials tant si són impactes negatius com si impliquen algun benefici. Aquests beneficis s'haurien de

bonificar en termes d'incentius o ajuts per tal d'extendre'n la seva aplicació. També s'ha de parar atenció en com apliquem aquesta tecnologia (traçabilitat i gestió).

3. Cal **agilitzar i flexibilitzar els canvis normatius** per facilitar la implantació de productes que actualment no es poden aplicar.

4. **Incentius al consum responsable** . Es porten molts anys fent pedagogia però cal continuar amb campanyes de comunicació més dirigides a determinats sectors per fer-los veure els beneficis de l'economia circular.

5. **Anem tard**. Ens estem quedant sense temps i calen mesures concretes i identificar aquells sectors més resistents per actuar i recolzar aquells sectors que ja ho estan fent bé i poden actuar com a catalitzadors.

GRUP 6

1. **L'economia circular s'ha d'entendre com un model que canvia totes les relacions**. Hem de reconnectar tot el sistema i en concret les necessitats per part del consumidor en relació al sector productiu. En aquest context el sector públic ha d'actuar com agent facilitador i d'apoderament ciutadà.

2. De la banda del consum **ja hi ha alguns models que funcionen o podrien funcionar en una economia circular ben dissenyada**. El problema és que encara no tenim ben dissenyats els criteris de la banda de la producció.

3. Per evitar seguir parlant de residus en un futur hem **d'aplicar els criteris de l'economia circular des del disseny del producte**. Allò que decidim produir ha d'estar format per materials perpètuament reciclables, sans i segurs.

4. Donar **formació i suport per part de l'administració a les empreses** que vulguin fer les coses bé.

5. Els **processos productius han d'estar impulsats per energies netes i renovables**.

6. Buscar nous **models de finançament i de millora de la fiscalitat** vinculats a aquesta "reorientació" productiva.

7. El **sector públic pot actua com a agent exemplificant** a través per exemple d'establir determinats requisits en la compra pública.

GRUP 10

1. Els reptes de **producció i consum no es poden separar**. Estan imbricats en un mateix model.

2. **Reforçar l'educació, la conscienciació i l'assessorament.**
3. Establir **mecanismes fiscals incentivadors a producció i al consum**. Cal que sigui en ambdós sentits per correponsabilitzar també a l'usuari.
4. Pensar en nou **models de ciutat on es garanteixi una mixtura d'usos** i per tant s'acostin els serveis als ciutadans i no calguin desplaçaments innecessaris.
5. **Foment de l'economia compartida** (bicing, car-sharing, etc) és un nou model de consum que s'ha de fomentar.
6. **Tenir en compte tot el cicle de vida dels productes i col·laborar en la creació d'estàndards** de referència. Per exemple l'administració podria forçar a que els nous edificis complissin una sèrie d'estàndards que tinguin a veure no sols amb els materials utilitzats, sinó amb tots el procés constrictiu i en la futura "degradació" de l'edifici. L'acompliment d'aquest estàndards es podria bonificar per exemple en l'impost de construcció.
7. **Foment de noves tecnologies dirigides a la creació d'economia local**. Per exemple les impressores 3D apropen molt el producte a l'usuari i només creem o produïm en cas de necessitat.

GRUP 14

1. **S'ha de tenir una visió integrada de l'economia circular**. S'ha de tenir en compte la part ambiental, la social (amb la possibilitat de crear llocs de treball de qualitat) i la viabilitat econòmica.
2. **L'economia circular funciona en un context de responsabilitats compartides**. El consumidor té capacitat de generar noves demandes, els productors de generar nous models de negoci i l'administració pot assumir el lideratge de crear els marcs necessaris per estimular aquest canvi de model.
3. **Preveure la necessària complementarietat dels entorns urbans amb els entorns rurals**. La ciutat i els assentaments urbans no s'acaben en els seus límits administratius. No oblidem que molts recursos venen del món rural i que aquest món rural sovint es receptor de residus generats a la ciutat. Per tant no hi ha una correspondència entre el límits administratius i els límits físics quan parlem d'economia circular.
4. **Promoure espais de treball transversal** des de l'àmbit de promoció econòmica i sostenibilitat. Els resultats han de contribuir a tenir visions noves i ens ha d'ajudar a entendre que el marc en el que estem treballant és nou.
5. **L'AUC ha de ser una oportunitat per aterrar conceptes relacionats amb canvis fiscals i nou urbanisme**. El món de la construcció està molt encarat a obre nova i

gairebé no es parla de manteniment, reparació i rehabilitació. També el món de l'energia renovables obre un ventall de possibilitats

C) Principals reptes en relació a l' HABITAT URBÀ I EDIFICACIÓ SOSTENIBLES.

GRUP 3

1. **És bàsic informar a la ciutadania.** La majoria de gent no té massa idea ni sobre edificacions ni sobre urbanisme i en canvi és important que a l'hora de comprar o promoure un habitatge conegui quins productes són millors.
2. **Adaptar la normativa a les noves exigències.** El món està avençant molt ràpid en l'àmbit de la construcció i d'altres i en canvi la normativa s'està quedant enrere.
3. **Adaptar els espais urbans per a la mobilitat sostenible.** Veure com integrar per exemple la recollida selectiva, si cal o no enterrar els contenidors, com facilitar l'accés a nuclis antics de les ciutats que s'han tallat a la circulació, etc.
4. **Adaptar l'edifici al pas del temps.** Revisar les característiques i materials que hauria de tenir un edifici en funció de la seva vida útil.

GRUP 7

1. **El repte principal és la gestió de les desigualtats a les ciutats i als àmbits urbans.** S'ha de tenir en compte la complexitat però les ciutats han de ser inclusives.
2. Cal **garantir la incorporació dels criteris de sostenibilitat** en l'hàbitat urbà.
3. Donar **resposta prioritàriament a les necessitats humanes en els serveis bàsics i d'accessibilitat**, començant per instar a les entitats públiques a l'acompliment de les lleis d'accessibilitat actuals.
4. Aconseguir que **les propostes consensuades per la ciutadania siguin d'obligat compliment**, independentment dels partits polítics.
5. Tenir una **visió més holística** per combinar les experiències urbanes i rurals.
6. Incorporar la formació en sostenibilitat a nivell universitari (de cara a futur) i dirigida als actuals professionals i gestors públics.
7. Generar indicadors útils i aplicables.

8. Generar incentius fiscals a nivell d'empreses i econòmics dirigits a particulars (tipus Plan Renove) i preveure l'aplicació de sancions en cas d'incompliment.

GRUP 11

1. Es important que **en els edificis es contemplin espais compartits**, espais veïnals que provoquen un canvi en les dinàmiques de convivència. Per exemple, un espai on compartir la rentadora o cotxes compartits, habitacions de convidats.

2. **Promoure les eco-rehabilitacions** intervenint per exemple en espais infrautilitzats com els sostres i les cobertes . Es pot aprofitar la llum del sòl, l'aigua de la pluja, posar cobertes verdes...

3. **Difondre casos d'èxits d'altres països del Nord d'Europa** i explorar el seu potencial d'aplicació a Catalunya.

4. **Revisar la normativa de la gestió de residus** i orientar-la a incrementar la reutilització de materials que s'utilitzen en la construcció, demolició o rehabilitació d'un edifici.

5. **Treballar més en xarxa a nivell de comunitats de veïns, de barri, de ciutat i d'àrea metropolitana.**

GRUP 15

1. En relació a l'**edificació** es fan les següents observacions

- ✓ Després de 12 anys d'experiència d'anar aplicant intuïtivament criteris d'estalvi i de millora de l'eficiència energètica caldria sistematitzar els aprenentatges i elevar-los a un nivell normatiu.
- ✓ Intervenir en la millora del Codi Tècnic de l'Edificació i l'ecodisseny
- ✓ Ara el gran repte nou que facilita la nova normativa és l'autogeneració energètica i això s'hauria d'incorporar en tots els requeriments edificatoris.
- ✓ Consolidar les certificacions de qualitat dels edificis.
- ✓ Posar en valor en l'edificació la utilització de materials naturals (fusta, pedra, suro, biomassa) i de proximitat que potser facilitaria la reconversió d'alguns sectors tradicionals.
- ✓ Primar la rehabilitació, el manteniment i la reutilització del parc edificat.

2. En relació a la **planificació urbana i obres d'urbanització**:

- ✓ Incorporar els requeriments de materials reutilitzats. Reaprofitar runes i materials procedents del reciclatge ja que generem menys residu i s'eviten nous abocaments.
- ✓ Caldria fixar per norma uns requeriments mínims en les obres d'urbanització d'utilització d'aquests materials regenerats i autogenerats.
- ✓ Les infraestructures des les urbanitzacions també s'haurien d'executar pensant en permetre l'intercanvi (fer xarxa) entre els diferents generadors entenent que en un futur proper s'estén l'autogeneració energètica.
- ✓ Planificar els desenvolupaments urbanístics i les infraestructures dimensionades a les necessitats reals que hauran d'atendre. Associar l'ús del conjunt urbà que donarà servei aquesta infraestructura i no fer una infraestructura independentment de la intensitat dels usos que tindrà.

3. **Noves formes de viure l'ús residencial** per evitar l'inadequació del parc residencial actual (es recorda que en la majoria de casos en un 60% al llarg de la nostra vida, la vivenda resulta ser massa gran o massa petita per l'etapa de la vida en la que ens trobem).

- ✓ Facilitar l'aprofitament òptim del parc edificat perquè sigui adaptable a les diferents etapes vitals.
- ✓ Edificació modular i reconvertible
- ✓ Serveis compartits i cohabitatge
- ✓ Noves formes de tinença: lloguer, -fugir de la propietat-, cooperatives.
- ✓ Facilitat la mobilitat familiar, social i laboral

D) Principals reptes en relació a la NOVA GOVERNANÇA

GRUP 4

1. Millorar la corresponsabilitat:

- ✓ Implica una participació ciutadana real i activa
- ✓ Fer pressupostos participatius
- ✓ Co-creació de les polítiques públiques.
- ✓ En relació a la gestió dels residus en considera que el porta a porta es una bona opció en la línia de la corresponsabilitat. En tot cas s'ha d'avaluar la possibilitat de convivència dels diversos models de gestió per arribar a solucions adaptades, flexibles i inclusives.

2. Ha de ser una governança multinivell amb una visió sistèmica.

3. S'ha garantir el dret a la informació i mecanismes de transparència reals. S'ha de poder accedir a dades de caràcter més local.

4. S'ha de **donar continuïtat a les línies polítiques de caràcter més estratègic.**

GRUP 8

1. Caldria **dotar de més coherència a tota la normativa vigent en relació als objectius que es fixa l'economia circular.**
2. **Proposar indicadors de sostenibilitat més clars i contrastats.**
3. **Garantir processos de participació ciutadana.**
4. Cal **fiscalitzar els impactes ambientals** tant negatius com positius.
5. El major repte en la nova governança es veure **com implicar conjuntament la indústria, l'administració pública, la empresa privada, el món del negocis, la ciutadania i la voluntat política.**

GRUP 12

1. **L'administració pública ha de liderar la transició cap a l'economia circular**, però el polític s'ho ha de creure. Si no s'ho creu, no cal conever-lo, simplement se'l substitueix.
2. **L'administració ha de tenir un full de ruta per executar aquest canvi de model.** Per exemple es podria substituir el nom de l' Agència de Residus de Catalunya pel d'Agència de Recursos. Si l'administració per ella mateixa no fa el canvi de model, difícilment podrà liderar aquest canvi.
3. **Adaptació de les lleis i de la fiscalitat per facilitar la transició de model.**
4. **Coordinació d'estratègies entre les diferents administracions** i també dins del mateix nivell de cada administració.
5. **Impulsar la col.laboració público-privada.**
6. **Començar a actuar de forma immediata.**

- Que l'administració esdevingui circular.
- Que les sessions de l'agenda es facin en edificis o lloc de baixa demanda energètica i d'emissions.
- Cal una estratègia de país d'aprofitament del sostre industrial per a panells solars.

6. Resultats Sessió 2. El cicle de l'aigua

El panel de persones expertes

Persones expertes que formaven part del Panel 2

Mireia Colom Solé

Cap de la Unitat de Seguretat Alimentària del Servei de Salut Pública de la Diputació de Barcelona

Ramon Creus

Director del Suport Operatiu d'Aigües de Barcelona

Marc Moliner

Responsable de la gestió dels fangs del sistema públic de sanejament d'aigües residuals urbanes de l'Agència Catalana de l'Aigua

Míriam Planas

Membre de la Plataforma Aigua és Vida

Moderador

Xavier Duran

Responsable de premsa de l'Agència Catalana de l'Aigua

Principals aportacions del Panel 2

En el [següent enllaç](#) podeu trobar íntegrament totes les aportacions realitzades pel panel d'experts 2. No obstant això, a continuació es fa un resum de les aportacions dels experts en relació a les preguntes formulades des de l'Agenda urbana de Catalunya o pel moderador del panel:

1. Un dels reptes per a millorar la funció ecològica dels rius és intentar recuperar i preservar les fonts naturals.
2. Estudiar si la permeabilitat dels sòls urbans millora l'impacte dels futurs extrems hídrics (inundacions) associats al canvi climàtic i en cas que si, introduir-ho en futures urbanitzacions

3. Estudiar si la reutilització de l'aigua pot mitigar les futures sequeres en els hàbitats urbans.
4. Millorar la gestió intel·ligent de les xarxes d'abastament d'aigua per aconseguir una eficiència propera al 90%.
5. Entendre la regeneració de l'aigua com una oportunitat de contribució a l'economia circular, una forma d'evitar transvasaments i d'estalvi del recurs.
6. Mantenir la presència del sector públic en la gestió sanitària de l'aigua, especialment l'àmbit local i així poder assegurar la protecció de les captacions i la planificació de la gestió.
7. Ajustar el creixement urbà futur a la demanda d'aigua per no augmentar-ne el consum.
8. Avaluar la petjada hídrica de les activitats econòmiques i mirar si es pot reduir.
9. Apostar per la gestió pública de l'aigua i per la utilització pública dels recursos locals.
10. Internalitzar els costos del cicle de l'aigua i vetllar perquè els beneficis de la gestió retornin a la gestió.

Resultats del workshop

Les persones participants, juntament amb les persones expertes que havien format part del Panel 2, es van distribuir en 9 grups. Cada grup tenia que respondre a una de les 5 preguntes plantejades inicialment.

Preguntes sobre les que s'havien de fer aportacions en clau de reptes:	Grups que van treballar aquesta pregunta:
Funció ecològica dels rius	
<i>Com mantenir l'equilibri entre el consum urbà i la funció ecològica dels rius?</i>	1 i 6
Prevenició de riscos vinculats a l'aigua	
<i>Com preparar els hàbitats urbans enfront dels extrems hídrics (inundacions i sequeres)?</i>	2 i 7
Gestió intel·ligent de l'aigua	
<i>És viable implantar xarxes intel·ligents per millorar la gestió de l'aigua?</i>	3 i 8
L'aigua en l'hàbitat urbà	
<i>Com poden contribuir les ciutats i els edificis en la millora de la gestió de l'aigua?</i>	4 i 9
Reutilització d'aigües regenerades	
<i>La reutilització d'aigües regenerades pot esdevenir un referent de sostenibilitat?</i>	5

Després de dues rondes de treball de cada grup, es van extreure les següents conclusions:

A) Principals reptes en relació a la FUNCIO ECOLÒGICA DELS RIUS

GRUP 1

1. Contemplar els rius no solament com a recurs sinó com a ecosistema.

2. **Respectar els cabals ecològics o de manteniment.** Això suposa revisar les concessions actuals ja que en alguns cassos sobrepassen els cabals circulants disponibles als rius.
3. **Contemplar els rius en tota la seva globalitat, com a conca.** Evitar la mirada puntual sobre el fil d'aigua i incorporar la visió de conca, estrictament hidrològica.
4. **Plantejar objectius ecològics assumibles.** No podem pretendre restauracions fluvials impossibles en zones irreversiblement perdudes.
5. Incrementar **eines per preservar el conjunt d'espais fluvials menys antropitzats.**
6. **Potenciar l'ús social i lúdic de les zones fluvials més ocupades,** poblades i urbanitzades. Apropant la gent al riu de forma planificada, guanyem futurs aliats en la defensa de la seva preservació.
7. **Eines per a poder exigir mesures compensatòries en espais fluvials ja degradats.** En les noves ocupacions no hi ha dubte però en les zones ocupades de fa temps s'hauria de contemplar retroactivament l'aplicació de mesures compensatòries.

GRUP 6

1. **Mantenir els cabals ecològics determinats per criteris científics.**
2. **Invertir en el desenvolupament del coneixement científic.**
3. **Més pedagogia i sensibilització de cara a la població** (a les escoles, en espais públics)
4. **Millorar la gestió i el manteniment de les lleres**
5. **Potenciar corredors ecològics i recuperar la connectivitat dels rius** per evitar impactes sobre la fauna, especialment els peixos.
6. **Buscar mesures de control de la contaminació difosa resultant dels pesticides i adobs d'origen agro-ramader.**
7. **Internalitzar la funció ecològica dels rius alhora de dissenyar polítiques sectorials.**

Aportacions:

- Sorpren que si els cabals del manteniment s'han d'establir amb criteris científics es determinés, sense més argumentació, rebaixar-los a Catalunya un 40%. El problema és que no tenim un pla de seguiment i control que verifiqui si

amb el 60% que resta s'assoliran igualment els valors de qualitat ambiental esperats.

B) Principals reptes en relació a la PREVENCIÓ DE RISCOS VINCULATS A L'AIGUA

GRUP 2

1. Confirmat que **en un escenari de canvi climàtic tenim més episodis de sequeres i inundacions** les **solucions** estan relacionades amb la **resiliència de la ciutat**. Aquesta resiliència es centraria en la **ruralització de les zones urbanes i en la restauració de conques** que permetrien una maximització de l'aigua al aqüífer, la prevenció d'inundacions i l'aprofitament de l'aigua a nivell local.

2. En relació **al ciutadà** ens hauríem de centrar en tres focus:

- ✓ **L'assequibilitat al recurs**, que relacionaríem amb la pobresa hídrica.
- ✓ **La qualitat de l'aigua**, on la principal preocupació és l'augment de contaminants. Cal posar el focus en el medi més que en els abocaments.
- ✓ **La quantitat** d'aigua disponible.

Les solucions proposades són:

- ✓ La gestió de l'oferta i la demanda. S'hauria de replantejar si cal que l'aigua sigui potable per segons quins usos. Es podrien aprofitar més l'aigua regenerada, les aigües grises o pluvials.
- ✓ Aprofitament d'infraestructures existents.
- ✓ De manera més indirecte, la gestió de boscos. L'aigua de transpiració pot ser superior a la pluviometria i caldria que es gestionessin els boscos de manera adequada.

3. **L'aigua se l'ha de tractar com un valor, no com una mercaderia**. Tractar-la com a mercaderia provoca un xoc de legitimitats i un equilibri molt complicat en relació als costos relacionats amb els aprofitaments d'aquestes aigües.

GRUP 6

1. Per tal de reduir els riscos es proposa una **planificació resilient de les infraestructures** que:

- ✓ Ha de ser una planificació a llarg termini, amb visió tècnica, no política.

- ✓ Tenint en compte un anàlisi dels impactes més globals. El binomi aigua i energia també s'ha de tenir en compte en el model de planificació.
 - ✓ Els usos del sòl i el model urbanístic afecten directament en funció del seu impacte en la impermeabilització del sòl
 - ✓ També el model agrícola té incidència directa en quin ús fem de l'aigua.
2. La **planificació s'ha de fer amb criteris de sostenibilitat econòmica**. En llancem a planificar infraestructures i sovint obviem com les mantindrem en el temps i com permetrem que aquest actiu doni el servei pel qual estava dissenyat.
3. Una manera de prevenir i mitigar els riscos, és tenir accés a la informació per saber què està passant. Això es pot aconseguir amb **la sensorització**. Necessitem tenir dades a temps real per saber com s'estan comportant els sistemes hídrics (dades de medi sobre l'estat dels recursos) i dades sobre les pròpies infraestructures.
4. També ens hem de preocupar per fer **accessible tota aquesta informació**. Hi ha d'haver **transparència** en la gestió de tota aquest informació que hauria de ser pública. Però també aquesta informació ha de ser útil per la gent. No tothom, s'apropa a la informació amb la mateixa base i per tant tenim el repte de pensar com la fem intel·ligible per diferents perfils de gent

Aportacions:

- A més a més de la viabilitat econòmica, s'hauria d'incloure el criteri de la viabilitat social i ambiental. És el què caldria avaluar amb més rigor en projectes com ara el Canal Segarra-Garrigues.
- També entre els riscos hauríem d'incloure el tema d'analitzar l'impacte sobre els rius i mars dels contaminants emergents i microplàstics amb potencial afecció a l'aigua de boca.

C) Principals reptes en relació a la GESTIÓ INTEL·LIGENT DE L'AIGUA.

GRUP 3

1. Totes les dades (**Big data**) que estem generant es poden aprofitar tant a nivell local com global:

- ✓ A **nivell local** els principals reptes tenen a veure amb:
 - L'anàlisi a temps real de la gestió (demanda-oferta) de cara a l'optimització del recurs i les infraestructures.

- Anàlisi de les dades en funció de la qualitat o l'ús de cara a possibles reutilitzacions. Això podria donar peu a redactar plans estratègics per optimitzar el recurs.
- Facilitar l'accés públic a les dades (tant dels gestors privats com de les administracions) de cara als usuaris.

✓ A **nivell més global** els principals reptes tenen a veure amb:

- La gestió integral i intel·ligent a nivell supramunicipal que agrupés la gestió de les masses d'aigua, del sanejament i de la meteorologia. La base seria la col·laboració intermunicipal. Es tractaria de cercar fórmules per mancomunarnos i compartir coneixement per llavors gestionar el territori de forma més global. Superar els límits administratius municipals per abordar-ho de forma integral a nivell de conca.

2. **No ens hem d'oblidar de la gestió intel·ligent "humana"**. A vegades ens perdem amb les tecnologies i hi ha aspectes obvis i de sentit comú que podem gestionar sense recórrer al big data.

3. **Quantes més dades podem gestionar més dades podem relacionar per intentar trobar noves solucions.**

4. Tot aquest accés a les dades i la corresponent gestió econòmica podria **facilitar el monitoreig i seguiment per obligar a pagar a qui contamina.**

GRUP 8

1. La **gestió intel·ligent**, a més d'anar associada a molts sensors de cara a **disposar de moltes dades**, s'hauria d'orientar a altres aspectes com la incorporació **d'una visió més global del cicle de l'aigua**.

2. **Dades més transparents** i a disposició de la ciutadania.

3. **Administració de dades a través de fòrums o mecanismes de participació on-line**. Aprofitar les noves tecnologies perquè l'administració conegui el que la ciutadania a nivell global opina d'una cosa.

4. Utilitzar les dades obtingudes per veure tendències de futur i **establir models predictius**.

5. **Formar a tècnics de municipis mitjos i petits** per facilitar la implementació de les millores.

6. **Obligar per llei a que en els grans edificis es faci un tractament de les aigües grises**.

D) Principals reptes en relació a l' AIGUA EN HABITAT URBÀ

GRUP 4

1. **Diagnosticar la xarxa actual i analitzar els usos i la gestió de l'aigua que es fa en els diversos municipis** per proposar les possibles millores a fer en aquesta xarxa. Qualsevol proposta que es faci ha de ser sostenible. Si es proposa una xarxa d'aigües regenerades la seva gestió s'ha de poder mantenir en el temps. És important en aquest punt disposar del màxim de dades i compartir les experiències d'èxit.

2. **Hi ha tot un seguit d'aspectes de caràcter normatiu que incideixen en la gestió de l'aigua i estan relacionats amb la planificació urbanística:**

- ✓ El planejament urbanístic ha d'anar de la mà del planejament sectorial sobre tot alhora d'implantar la doble xarxa i la reserva d'espais en l'àmbit urbà per poder planificar aquestes infraestructures .
- ✓ En l'àmbit unifamiliar aprofitar les aigües pluvials i promoure una gestió eficient de l'aigua.
- ✓ En teixits urbans més compactats aprofitar les aigües grises.
- ✓ La gestió de l'aigua ha de tenir una dimensió territorial més global si pensem en la preservació de les zones més permeables que alimenten molts aqüífers.

3. **La gestió de l'aigua ha de superar els límits administratius dels municipis** de cara a fer una planificació equilibrada de la gestió d'un recurs sovint compartit (aquífers i masses d'aigua que difícilment pertanyen o discorren per un únic municipi).

4. Promoure la **permeabilització del territori** per facilitar la recàrrega d'aqüífers i la infiltració de l'aigua, també en espais públics a nivell urbà.

5. **Optimitzar la utilització de l'aigua segons el nivell de potabilització.**

GRUP 9

1. **Adequar la normativa per millorar l'aprofitament d'aigües grises** i ampliant les vies de reutilització.

2. Plantejar **una moratòria urbanística** mentre l'aigua no esdevingui el vector principal que fixi els llindars d'ocupació edificada que pot suportar cada territori. No es tracta de construir una urbanització i preocupar-nos després de com hi fem arribar l'aigua sinó de autoritzar o no la construcció de la urbanització en funció de les disponibilitats actuals d'aigua.

3. **Renaturalitzar els rius** en els trams urbans i més enllà. Buscar l'equilibri més natural possible quan aquests cursos d'aigua travessen els assentaments urbans.
4. **Promoure la captació d'aigua per permeabilització a les ciutats** ("Sponge cities") o **sistemes urbans de drenatge sostenible** en el cas de les ciutats més denses.
5. **Promoure les infraestructures verdes**, tant a les parts altes d'elles conques com a les zones més urbanes (com ara les cobertes verdes dels terrats).
6. **Aprofitament dels aqüífers urbans i els dipòsits de pluvials** de les ciutats per a usos de manteniment.
7. **Millorar el manteniment de les infraestructures de drenatge urbà.**

Aportacions:

- En zones denses de població no s'ha parlat d'unes infraestructures que poden ser importants els propers anys com són els tancs de tempesta o els dipòsits anti-descàrregues de sistemes unitaris. En pluges petites per exemple, l'aigua que surt pels nostres col·lectors, sobre tot els unitaris, pot estar molt contaminada i pot tenir un impacte negatiu en el medi comparable al fet de no tenir depuradora.

E) Principals reptes en relació a la REUTILITZACIÓ D'AIGÜES REGENERADES

GRUP 5

1. Cal una norma que obligui a que es faci **una planificació eficient en cada població relativa al tractament de les aigües.**
2. Les **instal·lacions** (industrials, agràries, depuradores etc) **que utilitzin volums importants d'aigua ha de ser "circulars"**.
3. Cal **conscienciar a la societat sobre les bondats de l'ús de les aigües regenerades.**
4. Aprofundir en la **recerca de substituents de l'aigua en determinats processos industrials**
5. **L'ús d'aigües regenerades pot resultar una mesura adaptativa al canvi climàtic.**

7. Resultats Sessió 3. Energia sostenible

El panel de persones expertes

Persones expertes que formaven part del Panel 3

Cristina Castells Guiu

Gerent de l'Agència Local de l'Energia de Barcelona, Ajuntament de Barcelona

Milagros Rey Portos

Responsable de Promoción Nuevos Negocios Smart Client de Naturgy

Pep Salas

Km0.energy i Smartgrid.cat

Manel Torrent Aixa

Director de l'Institut Català d'Energia

Iago Vázquez

Grup Local del Baix Llobregat de Som Energia

Moderadora

Assumpta Farran

Patrona de la Fundación Renovables

Principals aportacions del Panel 3

En el [següent enllaç](#) podeu trobar íntegrament totes les aportacions realitzades pel panel d'experts 3. No obstant això, a continuació es fa un resum de les aportacions dels experts en relació a les preguntes formulades des de l'Agenda urbana de Catalunya o pel moderador del panel:

1. La ciutat densa és una gran consumidora d'energia i generalment necessita d'aportacions externes. Té dificultats per l'autogeneració però també destaca per algunes facilitats com per exemple en la rehabilitació o en la instal·lació de sistemes de producció renovable, que poden aprofitar elements urbans comuns, com les pèrgoles.
2. El repte és aconseguir energia verda i de proximitat per reduir les pèrdues, fixar inversions al territori i avançar en paral·lel en la transició energètica i en l'economia social.

3. Promoure la rehabilitació energètica dels edificis: reducció de demandes, de consums i canvi d'hàbits. Promoure l'adaptació dels edificis a noves necessitats elèctriques, com els punts de recàrrega.
4. Modificar el marc regulador per a: facilitar una energia verda de proximitat i que es pensi àgil per adaptar-se als canvis derivats de l'evolució dels processos de producció energètica.
5. Avançar en la formalització del gestor de recursos energètics distribuïts, entesos com punts de generació i consum en baixa tensió, situats a la xarxa de distribució, que injecten o consumeixen energia de forma passiva (recurs no gestionable) o activa (recurs gestionable) i de l'agregador energètic, permetent que les empreses o els individus siguin retribuïts per la flexibilitat del seu recurs, és a dir, crear una economia d'escala a través de la integració de molts petits recursos gestionats per la figura de l'agregador.
6. Promoure l'expansió de les energies renovables per a situar Catalunya a nivells europeus i d'acord amb la declaració d'emergència climàtica amb l'objectiu de reduir les emissions de CO₂.
7. Atès que el 60% del consum energètic de les grans ciutats és degut al transport, cal reduir aquest consum amb l'expansió de la mobilitat elèctrica juntament amb la pacificació del trànsit.
8. Estendre la informació de consum energètic entre els consumidors per informar-los i aconsellar-los.
9. Educar la ciutadania cap a l'empoderament energètic ciutadà, de manera que s'impliqui en sistemes de producció renovable i compartits.

Resultats del workshop

Les persones participants, juntament amb les persones expertes que havien format part del Panel 3, es van distribuir en 6 grups. Cada grup tenia que respondre a una de les 5 preguntes plantejades inicialment.

Preguntes sobre les que s'havien de fer aportacions en clau de reptes:	Grups que van treballar aquesta pregunta:
Governança	
<i>Quin paper juguen les ciutats en la governança d'un model de producció distribuïda?</i>	1 i 6
Nous models de generació	
<i>Poden absorbir les ciutats i els territoris els costos de la transició energètica?</i>	2
Edificació eficient	
<i>Quins són els reptes dels edificis nous i existents per assolir la sostenibilitat?</i>	3
Marc legal	
<i>Són necessàries noves normatives per facilitar un nou model energètic?</i>	4
Dimensió social	
<i>És assumible l'impacte social i econòmic de la transició energètica a les ciutats?</i>	5

Després de dues rondes de treball de cada grup, es van extreure les següents conclusions:

A) Principals reptes en relació a la GOVERNANÇA

GRUP 1

1. Quan parlem de governança en la gestió de l'energia, s'ha **d'ampliar l'escala i pensar en tota l'àrea metropolitana no només en la ciutat.**

2. Reforçar la idea de la ciutat com a gestora.

3. Necessitat d'un **marc comú per a tots els Ajuntaments en la producció fotovoltaica i l'autoconsum** que haurien d'actuar com a agents facilitadors.

4. **Necessitat d'estendre la cultura energètica a tots els sectors.** Quan parlem del ciutadà sabem que el sector domèstic sovint té dificultats en accedir a la informació relativa als temes energètics i en aspectes més pràctics com interpretar correctament la factura de la llum. Desconeix què és el mercat lliure, la discriminació horària, etc. Hauríem de ser capaços de fer arribar de forma comprensible tota aquesta complexitat que acompanya al sector energètic en l'entorn domèstic.. També el sector comercial i industrial pateixen en molts casos de manca de cultura energètica. Es desconeixen per exemples figures com la del gestor energètic compartit a nivell industrial o similars (serveis energètics municipals, tipus PAES

5. Es tracta de **promoure un canvi d'hàbits i d'apoderar a la gent.** No només estem parlant d'un canvi de tecnologia sinó d'apoderar a les persones. Hem de facilitar que les persones siguin propietàries o copropietàries de les instal·lacions de producció, actives en l'estalvi domèstic i que la ciutadania participi activament en la gestió energètica a través de figures publico-privades, com ara les cooperatives i comunitats energètiques, ja previstes a l'actual normativa.

6. En un model 100% elèctric / renovable també s'hauran de valorar amb més detall els impactes econòmic, social, ambiental i territorial d'aquest canvi de paradigma.

GRUP 6

1. Estem davant d'**una disrupció energètica.** Estem davant d'un canvi d'escenari que no podem anomenar transició. És una autèntica disrupció que **requereix de lideratge i autoritat suficient per marcar el camí comú** a seguir i això pot comportar **prendre decisions impopulars i un cert cost polític.** En aquest sentit correspon en bona part a l'Administració d'empènyer però no ho pot fer sola i requereix de l'apoderament de la ciutadania perquè es tracta d'intervenir pel bé comú.

2. **Dificultats per incorporar les tres "p" (persones-públic-privat) en el marc jurídic legal actual i en el dia a dia de les institucions i administracions públiques.** L'encaix jurídic és complicat i tots els serveis jurídics de les nostres administracions hi troben força dificultats.

3. S'han d'**internalitzar tots els costos en els balanços globals de la presa de decisions.** Això facilitaria aquesta transició energètica.

4. Calen **polítiques integrals i transversals** i per això l'administració hauria de treballar de forma multidisciplinària per tal de coordinar temes que ara mateix estan molt

atomitzats i repartits competencialment entre diverses administracions. Es podria plantejar una Secretaria o Departament per la Transició Energètica.

B) Principals reptes en relació als NOUS MODELS DE GENERACIÓ

GRUP 2

1. En relació a la **transició energètica**, resultaria clau:

- ✓ **Assolir la progressiva incorporació de les renovables** fins a un 100%. Això comporta una sèrie de necessitats. La principal és una **revisió en la classificació del sòl**. En aquests moments tenim una classificació del sòl pensada en una perspectiva que no contemplava inicialment l'expansió d'aquestes nous models de generació (parcs eòlics i solars, per exemple) i això pot provocar certes tensions. En els nous planejaments, com ara zones verdes hem de preveure la possibilitat de que també siguin espais dedicats a la generació d'energies.
- ✓ En els edificis **de consum d'energia gairebé nul (NZEB) o inclús de generació positiva**, hi ha dubte, per part dels promotors, **sobre qui recaurà la responsabilitat d'aquesta nova gestió de la generació energètica**. Ha de recaure sobre la Comunitat de Propietaris? Estan preparades? Amb l'energia solar tèrmica tenim un exemple en residencial que ha fet patir molt perquè s'ha traspassat una responsabilitat a un col·lectiu que no està habilitat per gestionar-ho. Això vol dir que segurament hauria d'aparèixer la figura del gestor energètic.
- ✓ **L'aparició de la recàrrega del cotxe elèctric**. D'una banda s'hauria de fomentar la mobilitat pública compartida i reduir al màxim els vehicles privats però en breu la demanda de punts de recàrrega en els edificis i habitatges col·lectius serà una exigència molt potent. Hauré de replantejar tot l'esforç que s'ha fet fins ara de reducció de potència en edificis residencials.

2. **Pla de simbiosi industrial**. Seria molt important poder fer un **cens energètic** en qualsevol polígon industrial on es puguin detectar les energies dissipades i residuals de cada una de les indústries per optimitzar-ne la gestió.

3. És interessant fomentar l'ús dels sistemes d'emmagatzematge i cal se'ns dubte **més inversió pública en temes d'investigació en generació i acumulació**. Però s'ha d'**evitar mantenir el mateix model** amb la única diferència de que individualment un mateix pot acumular. L'objectiu no pot ser pensar en millorar l'acumulació per un consum propi. **La lluita ha de ser generar i poder acumular per poder compartir a través d'una xarxa** (millor si és pública) .

4. Des de les entitats públiques que tenen competències s'hauria de treballar de forma més col·laborativa. En aquest tema no hi pot haver contradiccions entre Conselleries o Departaments. La transició energètica és un tema prioritari de Govern i sovint no es veu..

C) Principals reptes en relació a l' EDIFICACIÓ EXISTENT

GRUP 3

1. Un edifici eficient és en realitat un edifici que aprofita. No es tracta tant d'estalviar energia , que també, sinó de pensar en el potencial que té un edifici per aprofitar i generar energia.

2. Això planteja els següents **reptes socials**:

- ✓ La **rehabilitació del parc edificat**, encara que sigui per eficiència energètica té com a **risc derivat el de l'expulsió de part del veïnatge** segons la situació socioeconòmica dels veïns afectats.
- ✓ Les accions **han de contribuir a disminuir la pobresa energètica** i el nombre de famílies en risc

3. Els **reptes econòmics** pel que fa al parc residencial:

- ✓ La rendibilitat de la intervenció és justificada per l'estalvi i perquè la inversió repercuteix en la millora del nostre benestar i la salut . No tota la recuperació és econòmica. Una part s'ha de valorar en termes de millora de la salut.
- ✓ Les mesures d'ajuts públic són molt importants tant sigui per la via directa de la subvenció com la via de la fiscalitat.

4. En els **reptes de gestió** no podem parlar només d'edificis, hem de parlar de més coses:

- ✓ S'ha de **parlar** d'equipaments i d'infraestructures i s'ha de parlar no d'edificis, sinó de **barris o de complexes o de conjunts d'edificis**.
- ✓ El comptador únic, xarxes de calor i fred, les xarxes intel·ligents, etc. Són exemples de com poc a poc aquesta gestió pot esdevenir més complexa i pot fer necessària la figura d'una persona especialitzada acompanyant a les comunitats de propietaris i associacions de veïns como ara els **gestors energètics**.
- ✓ Amb aquest nou escenari caldria actualitzar el marc legal que regula algunes figures jurídiques com les comunitats de propietaris i el paper dels gestors i dels administradors de finques. S'hauria de formar a veïns i administradors.

5. S'ha de promoure un **canvi de mentalitat en el sector de la construcció perquè entengui l'habitatge no tant com un negoci sinó com un bé d'us**. Els sector de la construcció ha de tenir en compte des del principi que estant operant sobre un bé que tindrà una incidència extraordinària en la gestió energètica del conjunt de la societat.

6. **Controlar la qualitat d'execució en la rehabilitació d'edificis**. Cal molta més formació perquè sinó l'eficiència associada a la qualitat i bondat del producte és perd en el muntatge en obra..

7. El camp de **la rehabilitació energètica pot generar llocs de treball de qualitat**.

D) Principals reptes en relació al MARC LEGAL

GRUP 4

1. Cal una **revolució legal que impulsi el canvi de model disruptiu**.

2. S'ha de **garantir un marc legal estable i una seguretat jurídica** per evitar el risc regulatori que impediria que molta gent entri al sector però alhora **ha de ser prou flexible per poder-se adaptar als ràpids canvis tecnològics**.

3. La normativa urbanística, que és una de les que més condiona la instal·lació de renovables hauria de ser homologable a tot el territori. Els ens supramunicipals podrien tenir un paper protagonista en aquesta homologació.

4. El model hauria de tenir **tres característiques**:

- ✓ **Gestió de la demanda**. Abans de començar a produir hem de fer un esforç per reduir les demandes i els consums.
- ✓ **Sobirania energètica**, entesa com el consum de proximitat prop de les àrees de producció i generació d'aquesta energia.
- ✓ Recolzar-se en **instruments fiscals** que apel·lin a aspectes racionals i de sentit comú vinculats a la bona gestió i a l'estalvi.

E) Principals reptes en relació a la DIMENSIÓ SOCIAL

GRUP 5

1. A nivell social es detecten un seguit de **barreres** com ara:

- ✓ Totes aquestes qüestions relacionades amb l'estalvi, generació i gestió de l'energia tenen una component tècnica important que pot **dificultar la comprensió en tota la seva complexitat** per part de molta gent.
- ✓ Cal tenir molt present la pròpia **reticència al canvi** que tenim tots.
- ✓ **La inversió econòmica** en millora de les instal·lacions i en la rehabilitació també pot ser una barrera important.
- ✓ No podem oblidar les **persones que estan en risc de pobresa energètica** pels qui pot quedar molt allunyada la idea de ser productors-consumidors.
- ✓ Tenir cura de que les rehabilitacions energètiques provoquen **plusvàlues en els edificis intervinguts que poden acabar expulsant a un part dels veïns**, especialment si són llogaters.

2. Es suggereixen un seguit de **solucions** com ara:

- ✓ És molt important la **corresponsabilitat** perquè tendim molt a exigir als altres. Les exigències entre Administració i ciutadania han de ser mútues. Tot i això, hi ha un lideratge i responsabilitat de les Administracions a tots els nivells, començant pels seus edificis, instal·lacions, contractació d'obres, obligacions de les empreses concessionàries, llogateres,...
- ✓ La via **legislativa**, pel seu caràcter obligatori és una bona opció per provocar canvis.
- ✓ Activar **canvis fiscals** en termes de bonificació o penalització en funció de la gestió.
- ✓ **La ciutadania s'ha d'apoderar** . Es la via de motivar a les persones a ser col·laboratives en l'impuls d'aquest canvi de model.
- ✓ Es molt important **el màrqueting per fer atractiva la transició energètica**. S'hauria d'aprofitar l'efecte demostratiu d'altres experiències d'èxit, a partir del relat d'experiències personals on els protagonistes expliquen les raons del què han fet i com els beneficia.
- ✓ Hem de **comunicar de forma molt senzilla** per tenir impacte en públic poc avesat i per animar a la canalla a interessar-se per aquests temes.
- ✓ Moltes vegades reaccionem per la pròpia **pressió social**
- ✓ Cal generar **confiança** en la ciutadania i que les mesures que s'apliquen siguin d'accés universal.

